

„Šťastným houslistou je ten, kdo v sobě najde vášeň,“ říká Ivan Ženatý

28.06.2018



Houslový virtuóz Ivan Ženatý věří, že kdo nenajde ve svém srdci vášeň pro hudbu, nedojde nikdy pravého štěstí. Je jisté, že náš přední šlechtic houslového nástroje dávno přišel na to, jak dojít k tomuto cíli. Jeho krystalicky čistá hra si vydobyla mnohé úspěchy nejen na českých pódiích, ale i na těch zahraničních.

Vystoupíte 2. září na Vítkově při příležitosti oslav výročí založení Československa. Co podle vás doopravdy slavíme?



Nevím, co slavíte vy, ale zdá se, že už v té otázce je obsažena pochybnost. Výročí založení republiky, která nejenže ve své původní podobě už dávno neexistuje, ale která zároveň ve všech krizových obdobích selhávala - v konfrontaci s německým fašismem, ruským bolševismem, komunistickým revizionismem, slovenským separatismem atd. Já osobně bych při těchto oslavách rád vzpomněla někdejší myšlenku demokratického státu, který ctí svobodu jednotlivce a garantuje právní systém. Všechny tyto tři kvality dnes bohužel krok za krokem ztrácíme.

Máte už představu, jak bude vypadat program?

Bude obsahovat skladby Dvořáka a Smetany, symbolů české hudby, jejichž hudba zaznívá vždycky, když v Čechách o něco jde.



Říká se o vás, že jste mohl mít jiné povolání. Kdy jste se definitivně rozhodl pro dráhu houslisty?

Od svého raného dětství jsem věděl, že chci vytvářet ten zázrak, který nazýváme hudbou. Možná bych mohl být úspěšným i v jiných oborech, nikoli však šťastnějším.

Co je podle vás nejtěžší u malého začínajícího hráče na housle? Na co by si měl dát největší pozor?

Na počátku je nejdůležitější si hudbu, nebo chcete-li housle, zamilovat. Jakmile nedojde k tomuto emocionálnímu kroku, stává se celý ten proces jen útrpným vrzáním bez radosti a konce. Ale naopak - najde-li mladý houslista už v počátku ve svém srdci vášeň pro to, co vytváří, má šanci být nejen úspěšným, ale i šťastným.

Byl jste žákem Josefa Suka. V čem vás nejvíce ovlivnil?

Mistr Suk byl umělcem ze staré školy. Nesmírně pracovitým, poctivým, originálníma přitom neokázalým. Byl vlídným aristokratem a měl mě rád, protože věděl, že na rozdíl od mnoha ostatních ctím tytéž hodnoty.

Psával jste také poezii. Pokračujete v tom?

Píšu jen náhodně a možná budu více v budoucnu... Snažím se ale poezii žít a vidět svět nejen v jeho reáliích, ale i v představách, jaký by mohl být, kdyby.

Na jaké housle momentálně hraje?

Nástroje z mé sbírky postavili Giuseppe Rocca, Jean Baptiste Vuillaumea Lorenzo Storioni, díky nadaci Harmony z New Yorku hrávám také na housle Giuseppe Guarneriho del Gesù z roku 1740.

Do jaké míry mají vliv vzácné housle na výsledný zvuk?

Sebeznělejší nástroj v rukou diletanta bude nelibě skřípat a naopak opravdový Mistr dokáže krásně rozeznít housle za pár korun. Ideální přirozeně je, když má profesionál k dispozici vzácné nářadí.

Existují „stradivárky“ lepší nebo horší? Nebo jsou nástroje legendárního houslaře dokonalost sama...

Tady vstupujeme do labyrintu světa: můžete najít velmi vzácné nástroje, které jsou tónově průměrné, a naopak velmi znělé housle, které nemají valnou cenu. Samozřejmě ideální je, když se všechny aspekty – zvuková kvalita, technický stav i rodokmen – dotýkají nejvyšších kritérií.

Který skladatel je vám nejbližší, k němuž se během života často vracíte?

Asi bych si připadal poněkud zchudlým, kdybych si vybral jen jednoho jediného. Mám dost široký repertoár a stále se učím nové skladby. Každý den cvičím kromě techniky také Bacha, Paganiniho a části houslového koncertu a recitálového programu, které mne zrovna čekají.

Devadesát let uplyne v srpnu od úmrtí Leoše Janáčka, jehož jste velkým ctitelem. Plánujete nějaké speciální koncerty?

Janáčkově hudbě se věnuju průběžně jako houslista i jako prezident Mezinárodního hudebního festivalu Leoše Janáčka. Pro mě je „speciálním“ každý janáčkovský projekt, protože ta hudba má v kontinuitě vývoje 20. století naprosto ojedinělou originalitu.

Janáček vytvořil svůj specifický hudební jazyk. Co vás na něm nejvíce přitahuje?

Kontrast mezi cudnou jednoduchostí a prudkou disonancí, mezi dlouhodechou melodií a zostřelou úsečností. Ten člověk říká věci tak, jak je opravdu cítí. Bez příkras, mnohdy syrově, ale vždycky pravdivě.

Jaroslav Svěcený nebo Pavel Šporcl popularizují svým crossoverem vážnou hudbu, Václav Hudeček nikoli. Jak jste na tom vy?

Všichni se rodíme jako originály, ale někteří z nás umírají jako kopie... Pro mě je tzv. „popularizace vážné hudby crossoverem“ něčím podobným, jako byste pil zteplalé šampaňské z plastového kelímku. Víte, mně se líbí krásné, živoucí ženy víc než figuríny ve výkladních skříních.

Text: Martin Hošna Foto: Archiv Ivana Ženatého

Ivan Ženatý (*1962) pochází z Lomnice nad Popelkou. Absolvoval studia na Pražské konzervatoři a AMU v Praze. Hru studoval i u Josefa Suka. V roce 1996 přijal nabídku profesury na Vysoké hudební škole Carla Maria von Webera v Drážďanech, kde působil 16 let. Od roku 2012 střídavě žije v Čechách a v americkém Clevelandu, kde učí na prestižním soukromém Institutu of Music. Svou profesionální kariéru zahájil Ivan Ženatý účastí ve finále Čajkovského soutěže v Moskvě, po které následoval debut s Českou filharmonií pod vedením Libora Peška, vítězství v soutěži Pražského jara a laureátský titul Mezinárodní tribuny mladých umělců UNESCO. V roce 1990 debutoval Ivan Ženatý v Londýně, 1991 v Berlínské filharmonii a Concertgebouw v Amsterdamu, 1994 v Tokiu, 1996 v New Yorku a Buenos Aires. Po celou dobu umělecké činnosti je patrná koncentrace na souborná díla velkých autorů jako jsou Telemann, Bach, Mendelssohn, Schumann, Schulhoff nebo Dvořák a Grieg natočená pro Dorian Recordings v New Yorku. Hrál společně s Yehudi Menuhinem, Yo-Yo Ma, Serge Baudo, Valerijem Gergijevem, Andrejem Boreyko, Nevillem Marrinerem a dalšími.

- [Rozhovory](#)